

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu
historiju

Broj 47, godina XXIV
maj, 2019. [str. 171-172]

© Monos 2019

Fikret Muslimović, Omer Hamzić: *Bosna u srpskoj politici (2010.- 2017.)*

*Sarajevo: Udruženje za zaštitu tekovina
borbe za Bosnu i Hercegovinu, 2018.*

Srpska politika prema Bosni i Hercegovini, shvaćena u najširem smislu, u novijoj povijesti se gotovo redovno iskazivala kao objektivna prijetnja, dok je u pojedinim periodima neposredno ugrožavala i samu opstojnost ove zemlje. Složenost postojećih društvenih odnosa, te izazovi i krize sa kojima se Bosna i Hercegovina danas suočava izravna su posljedica takve politike. Imajući sve to u vidu, pitanje da li se ta politika i u čemu promijenila, s obzirom na svoje ciljeve i planove – pitanje je od suštinskog značaja. U traganju za odgovorima na ta pitanja bavi se i knjiga “Bosna u srpskoj politici (2010.-2017.)”, koju potpisuju general Fikret Muslimović, stručnjak za pitanja sigurnosti i obavještajne analitike, pisac većeg broja knjiga sa sličnom tematikom, te dr. Omer Hamzić, pravni historičar i publicist.

Navedena knjiga sastoji se iz dva dijela: prvi dio (18 poglavlja) bavi se politikom Republike Srbije prema Bosni i Hercegovini, u razdoblju od 2010. do konca 2017. godine, dok se drugi dio (27 poglavlja) bavi srpskom politikom u Bosni i Hercegovini, odnosno politikom političkih lidera, stranaka i organizacija u entitetu Republika Srpska. Poglavlja u knjizi ustvari su tekstovi i političke analize koje su nastajale sukcesivno, od 2010. do 2017. godine, kroz praćenje aktuelnih politička zbivanja i procesa. Obuhvaćene u cjelini, hronološki i tematski posložene, one čitatelju nude jasan uvid u karakter srpske politike prema Bosni i Hercegovini. U svojim analizama, autori polaze od javnih istupa, izjava, obrazloženih stavova i upućenih poruka predstavnika vlasti i političkog života, kao i drugih relevantnih osoba, iz čega crpe podatke koje analitički obrađuju, upoređuju i definiraju zaključke. Pri tome redovito sagledavaju širi kontekst političkog djelovanja, uzimajući u obzir glo-

balni, regionalni i uopće strani politički utjecaji (NATO i Zapad, Rusija, Turska, Izrael), koji u manjoj ili većoj mjeri uvjetuju i odnos srpskih političkih faktora prema Bosni i Hercegovini, kako onih srbijanskih – tako i onih iz entiteta Republika Srpska.

Kada je riječ o srbijanskoj politici, autori raščlanjuju i analiziraju njezine različite aspekte, ali i sve proturječnosti. Upravo je proturječnost jedna od odlika srbijanske politike. Na jednoj strani, evidentni su pokušaji dijaloga i približavanja, kroz službene susrete, razgovore, sporazume i odgovarajuće javne istupe (osuda zločina, izvinjenja i sl.), što – kako pokazuju autori – ima pozitivne odjeke u široj javnosti, budeći nadu da je moguće prevazići podvajanja i raskole u Bosni i Hercegovini. Međutim, srbijanska politika se u spomenutom razdoblju iskazivala i kao negativna, štaviše kao podrivačka u odnosu na državne institucije Bosne i Hercegovine, a nimalo ohrabrenja ne daju neke izražene i raširene pojave poput negiranja genocida u Srebrenici, rehabilitacije četništva, forsiranje mita o Srbima kao vodećem narodu Balkana itd. Autori zaključuju da je velikosrpska ideologija glavna prepreka u istinskoj promjeni svijesti, katarzi i “denacifikaciji” Srbije, ali uprkos svemu, stoje na stajalištu da za očuvanje trajnoga mira, dijalog Srbije i Bosne i Hercegovine jednostavno nema alternativu.

S druge strane, srpska politika u Bosni i Hercegovini, odnosno entitetu Republika Srpska, ispoljava se znatno otvorenije i agresivnije u pogledu podrivanja i destrukcije državnih institucija, ali i potkopavanja osnovnih principa i načela postdejtonskog ustavno-pravnog i političkog razvoja. Podrivanje institucija države manifestira se u

negiranju državnog pravosuđa, pokušajima destrukcije Oružanih snaga (primjerice, kroz zahtjeve za “demilitarizaciju”), ali i opasnu retoriku o Bosni i Hercegovini kao “nemoću državi”, te “mirnom razdruživanju” (što sve skupa, po autorima, predstavlja faktički prijetnju novim genocidom nad Bošnjacima). U knjizi se navode i primjeri sistematske diskriminacije Bošnjaka i Hrvata u entitetu Republika Srpska, raspirivanje islamofobije, pogoršavanja međunacionalnih odnosa i produblivanja razdora itd. Autori nastoje odgovoriti na pitanje koliko su sve ove činjenice sastavni dio političke strategije entitetskog vodstva Republike Srpske, ali isto tako, ukazuju i na sličnosti i razlike između pozicije i opozicije u ovom entitetu. Analizirajući djelovanje različitih političkih faktora srpskog naroda u Bosni i Hercegovini, pokušali su definirati tzv. ekstremnu i umjerenu politiku srpskoga vodstva. Procjenjujući opasnost od novoga rata sasvim realnom, željeli su još jače potencirati nužnost razumne politike mira i ubrzanja procesa euroatlantskih integracija, što srpska politika u načelu deklarativno podržava, a stvarno usporava i koči.

Imajući sve to u vidu, knjiga “Bosna u srpskoj politici (2010.-2017.)” se može ocijeniti izrazito važnom i korisnom. Za političke faktore koji se nazivaju i smatraju probosanskim (i bošnjačke, i one koji se nazivaju “lijevim” ili “građanskim”) – ova knjiga bi trebala da bude i nezaobilazno štivo. Osim toga, kao jedan argumentiran pogled iz bošnjačke perspektive – može se preporučiti svakoj strani zainteresiranoj za dijalog, pa i onoj čiju politiku autori kroz ovu knjigu analiziraju.

Edin Šaković